

UiO • Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Evalueringsutfordringer – sett fra utførersiden

Bjørn Stensaker

Noen empiriske observasjoner

- En økende formalisering av prosedyrene rundt evaluering (anbud, gjennomføring og rapportering)
- En økende profesjonalisering av evalueringsprosessen (hos oppdragsgiver og utfører)
- En økende institusjonalisering av evaluering som styringsmiddel i politikk og forvaltning

Drivkrefter bak denne utviklingen

- Økende tro på at beslutninger i politikk og forvaltning skal være kunnskapsbasert (Vitenskapliggjøring)
- Økte krav om at bruken av offentlige midler og offentlige satsinger skal legitimeres (Demokrati/opplysning)
- Sterkere arbeidsdeling/økt autonomi mellom og innen offentlige organ skaper behov for evaluering som integrasjonsredskap (organisatorisk funksjon)

Noen konsekvenser for utførerne

- Vitenskapliggjøring
 - større vekt på metodikk, gode data, validitet
- Demokrati/opplysning
 - større vekt på representasjon, brukere, interessenter
- Organisatorisk integrasjon
 - større vekt på styringsmessig relevans

Konsekvenser for evalueringsfeltet (1)

- Gevinster: formalisering, profesjonalisering og institusjonalisering av evalueringer gjennom økt konkurranse og kvalitetssikring av evalueringsprosessen kan i større grad sikre kvalitet, relevans og opplevd nytte
- Ulemper: de samme prosesser kan bidra til å ufarliggjøre evalueringer der de blir rutiner som ikke utfordrer det bestående

Konsekvenser for evalueringsfeltet (2)

- Eksempler:
 - Mens en tradisjonell evaluering ofte har både validisering og valorisering som formål, bidrar de økte krav til "evidens" til å vektlegge validiseringsdimensjonen sterkere
 - Mens en utfører i en tradisjonell evaluering ofte hadde høy grad av autonomi, reduseres denne ofte gjennom økt bruk av styringsgrupper, rådgivningsgrupper, etc. (formalisering/profesjonalisering)

Hvor ble det av det profesjonelle skjønnet i profesjonaliseringens navn?

- Mandatene spesifiseres mer detaljert
- Metodene eksemplifiseres
- Perspektivene antydes
- Prosessen beskrives og kvalitetssikres
- Tydelige forventninger til resultater

Paradoks: Uavhengighet reduseres gjennom sterkere prosessbindinger

Dristige oppdragsgivere ønskes...

- Er det mulig å utfordre den økende ”institusjonaliseringen” av evalueringsfeltet?
- Det er et paradoks at man i en tid hvor innovasjon og nytenkning i politikk og forvaltning målbæres sterkt preges evalueringsfeltet av standardisering og økende teknifisering
- Fra et utførersynspunkt kunne dristigere utlysninger være utfordrende – både knyttet til design og metode

Og mens utførerne venter kan de...

- I sterkere grad utvikle evalueringenes teoretiske/analytiske rammer
- I den grad det er mulig – styrke de komparative dimensjoner i vurderingsgrunnlaget – nasjonalt og internasjonalt
- Problematisere tidstypiske begrep og forståelser knyttet til kvalitet, relevans, nytte, etc.